Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVIII. Cena lista je $6.00

Entered as second-class matter January 16, 1908, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PONDELJEK, 23. SEPTEMBRA (SEP. 23), 1935

Subscription $6.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 185

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Mussolini se boji poloma svojega fašističnega režima

Čudno obnašanje italijanskega diktatorja vznemirja delegate v Ženevi. Italija pripravlja mobilizacijo armade desetih milijonov mož. Štirje transportni parniki z vojaštvom "izginili" v Sredozemskem morju. Mussolini koketira s Poljsko, "ki razume želje Italije." London trdi, da se je desničarsko časopisje v Franciji prodalo Italiji

Ženeva, 22. sept. — Mussolini, ki je včeraj zavrgel mirovni načrt petorice za mir v Afriki, je danes predložil Ligi narodov svojo najnižjo ceno za mir. Mussolini zahteva velik kos Abesinije na vzhodu, ki spoji obe italijanski kolonije na severu in jugu, Eritrejo in Somalijo; drugič zahteva razpust polovice abesinske armade, ostala polovica pa mora biti pod kontrolo Italije.

Ženeva, 21. sept. — Liga narodov je vznemirjena zaradi poročil iz Italije o mentalnem stanju diktatorja Mussolinija.

Ta poročila govore o čudnem obnašanju italijanskega diktatorja v zadnjih dneh. Postal je silno zamišljen in se izogiblje družbi, kar vznemirja njegove prijatelje. Včasi izgine za več ur in ga morajo njegovi prijatelji iskati, in ko ga najdejo, noče govoriti z njimi.

Mnogi šepetajo, da Mussolini kaže že prve znake blaznosti. To govorjenje je morda pretirano, vendar je znano, da je silno nervozen in to je glavni vzrok, da ne more videti faktov v pravi luči.

V svojih izjavah je Mussolini večkrat poudaril, da se ne bo nobenega, da je nepremagljiv in da se bo Italija postavila vsemu svetu po robu. Razvoj situacije v zadnjih dneh, zlasti pa koncentracija britskega brodovja v Sredozemskem morju, pa je zmajala njegovo vero o nepremagljivosti. Začel se je zavedati, da Italija ne bo kos Angliji, katero podpirajo članice Lige narodov, ne se zaplete v vojno z njo. On je, da bo Italija tepena in to bi rezultiralo v strmoglavljenju fašističnega režima v Italiji.

Mussolini se tudi zaveda, da je bil predalec in da sedaj ni nobenega izhoda iz situacije. Zapletel se je v kolesje vojne mašinerije, katero je on sam pognal v tek. On sluti, da se bo podrl njegov fašistični režim, če bo naznanil umik in ustavil svojo avanturo v vzhodni Afriki.

Mussolini je hotel posnemati Napoleona pri osvajanju tujega ozemlja in sedaj se boji, da bo njega zadela ista usoda. Ob več priložnostih je resno izjavil, da bo končal svoje dneve prav tako kakor Napoleon — kot jetnik na samotnem angleškem otoku.

Port Said, 21. sept. — Tu sedaj ugibajo, kam so izginili štirje italijanski parniki, ki so z vojaškimi četami in vojnim materialom zapustili pristanišče v Genovi in odrinili proti Afriki. Kdo se je zgodilo 7. septembra in nihče teh parnikov še ni prišel v Sueškega prekopa, do katerega traja vožnja pet ali šest dni. Nihče ne ve, kje se ti parniki z italijanskim vojaštvom nahajajo.

Pozvedovanje v italijanskih pristaniščih ob afriški obali, Tripolitaniji in ob Dodekaneških otokih ni prineslo nobenega rezultata. Noben pogrešanih italijanskih parnikov se ni ustavil v teh pristaniščih.

Rim, 21. sept. — Poročila iz fašističnih virov naznanjajo mobilizacijo 10,000,000 mož prihodnji torek, 24. septembra. To naznanilo je bilo objavljeno po poročilu, da namerava Mussolini protestirati pri Ligi narodov proti koncentraciji britskega bojnega brodovja v Sredozemskem morju.

Fašistični krogi hočejo s to mobilizacijo opozoriti svet, da je Italija pripravljena na vse eventualnosti.

Medtem pa fašistični tisk ne napada Velike Britanije v tako srditem tonu ko v zadnjih dneh in pričel je celo naglašati, da Italija želi obdržati prijateljske odnošaje v britskim imperijem.

Mussolinijev list "Popolo d'Italia" piše, "da je domneva, da Italija ograža teritorije britskega imperija ob reki Nil in Rdečem morju, absurdna. Italija priznava britske pravice ob izviru Nila, z ozirom na teritorije ob Rdečem morju ima Italija tam svoje pozicije že 50 let in te je dobila s sodelovanjem Velike Britanije."

Na drugi strani pa Mussolinijev list trdi, da bo izvajanje ekonomskih in drugih sankcij razbilo strelko fronto, katero so formirale Italija, Francija in Anglija, kar bo prisililo Italijo na izstop iz Lige narodov. List poudarja, da je Italija priskočila na pomoč Angliji in Franciji v svetovni vojni in jima preprečila izgubo 600,000 človeških življenj ter pripomogla h končni zmagi.

London, 21. sept. — Tu je nekoliko več optimizma glede afriške krize, kar pripisujejo poročilom iz Ženeve, da bo Mussoliniju vzelo teden dni, da pretehta zadnji mirovni načrt Lige narodov, nakar bo dal svoj odgovor. Vse to kaže, da je odločno stališče Lige narodov uverilo Mussolinija, da se mora pripraviti na mednarodno intervencijo v slučaju invazije Abesinije.

Angleška javnost je razkačena ker hoče fašistični tisk prikazati vso stvar kot spor med Italijo in Veliko Britanijo, čeprav slednja vodi svojo politiko kot članica Lige narodov. To pomeni, da bodo imele sankcije kolektivni značaj in jih Anglija ne bo sama izvajala.

Velika Britanija še vedno jači svoje bojno brodovje v Sredozemskem morju. Včeraj sta nadaljnji dve bojni ladji pripluli v Gibraltar in več drugih je na poti. Poveljništvo brodovja je včeraj zaprlo severni vhod v Gibraltar, edinega, ki je bil doslej še odprt.

Ženeva, 21. sept. — Mirovni načrt, katerega je izdelal komitej petorice in ga v imenu Lige narodov predložil Italiji in Abesiniji v odobritev, nudi diktatorju Mussoliniju zadnjo priliko, da uveljavi svoje kolonialne ambicije v Abesiniji brez vojne.

Ako bo načrt odklonil, bo ponudba umaknjena. Če se bo hotel pozneje sprijazniti z Ligo narodov, bo moral pristati na pogoje, ki ne bodo uključevali tako ugodnih koncesij ko predloženi načrt.

Delegatje Rusije in male antante (Čehoslovakija, Jugoslavija in Rumunija) izražajo bojazen, da bo načrt, ki določa, da Italija dobi teritorija Ogaden in Danakil v Abesiniji, ustvaril precedent glede revizije evropskih teritorijev. Velika Britanija je istega mnenja in nasprotuje predstavnikom Francije, ki hočejo dati Mussoliniju nadaljnje koncesije predno slednji odgovori na zadnji ultimat.

Anglija se boji poloma Lige narodov, če bo zavzela v sedanjem konfliktu isto stališče kakor takrat, ko je japonska armada invadirala Mandžurijo. Ona je za odločno akcijo proti Mussoliniju, kar kaže tudi koncentracija brit-

(Dalje na 3. strani.)

Domače vesti

Obisk

Chicago. — Zadnji petek sta obiskala gl. urad SNPJ Anton in Josephine Tomšič iz Oaklanda, Calif.

Vesti iz Leadvilla

Leadville, Colo. — Zadnje dni je bil operiran Frank Rems. Nahaja se v St. Vincent bolnišnici v Leadvillu in rojaki ga zdaj lahko obiščejo. — Operirana je bila tudi Frances Hren na vratu. Nahaja se v bolnišnici D. O. R. G. v Salidi, Colo. Oba sta člana društva 278 SNPJ in želimo jima čim hitrejšega okrevanja.

Nov grob v Ohiu

Niles, O. — Tu je umrla Josephine Pajnič, stara 48 let in rojena v Mokronogu na Dolenjskem. Zapušča moža.

Nov grob v starem kraju

Cleveland. — Rozi Mlakar je prejela žalostno vest, da je v Krškem umrla njena sestra Aloizija Šinkovec, roj. Krnc, stara 31 let. Doma je bila v Zavratcu pri Studencu. V starem kraju zapušča moža, tri otroke, mater in pest sester, v Franciji pa brata.

Iz Južne Amerike

Buenos Aires, Arg. — Dne 24. avgusta sta se v tukajšnji naselbini poročila Jože Družina iz Vatovelj pri Divači in Pavla Gašperčič iz Preme.

Konvencija JSPZ Sloge zaključena

West Allis, Wis. — Deveta redna konvencija JSPZ Sloge je bila zaključena dne 19. septembra ob osmih zvečer. (Podrobnosti v jutrišnji številki Prosvete.)

Filipinske volitve v znamenju sleparij

Poražena kandidata se pritožujeta

Manila, Filipini, 21. sept. — Poražena predsedniška kandidata Aguinaldo in škof Aglipay izjavljata vsak na svojo pest, da je bil Manuel Quezon izvoljen zadnji torek s pomočjo "velikanskih sleparij". Zlasti škof Aglipay je hud in pravi, da so volitve bile "nepostavne, grde in ničvredne". Aguinaldo je poslal pritožbo v Washington in v pritožbi obtožuje ameriškega governerja D. C. Murphyja, da je pomagal Quezonu.

Volilni rezultat, ki še danes ni popoln, je sledeči: Quezon 501,233, Aguinaldo 160,872 in škof Aglipay 70,887 glasov.

Quezon pripravlja načrte za ustanovitev filipinske armade in vstop filipinske republike v Ligo narodov.

1200 železničarjev zastavkalo v Mehiki

Vera Cruz, Mehika, 21. sept.— Danes je tu zastavkalo okrog 1200 železničarskih delavcev, ki zahtevajo boljše delovne pogoje. Stavkarji so apelirali na ostale delavske unije v Vera Cruzu, naj se jim pridružijo.

Nova stavkovna kriza na polju premoga

Roosevelt imenoval spravni odbor

Springfield, Ill., 22. sept. — **Ray Edmundson, predsednik illinoiskega distrikta rudarske unije UMWA, je o polnoči pozval rudarje v Illinoisu na štrajk v pondeljek zjutraj. Okrog 25,000 rudarjev v Illinoisu je članov UMWA.**

Washington, D. C. — Pogajanja med zastopniki lastnikov mehkega premoga in rudarsko organizacijo United Mine Workers so se ob koncu tedna ponovno razbila in prišlo je do resne krize, ki se morda izcimi v stavki 400,000 rudarjev. Mezdna pogodba, ki je bila letos že šestič podaljšana, je potekla v nedeljo, dne 22. septembra. Pogajanja zadnje dneve so prišla popolnoma v zastoj, ko so predstavniki baronov premoga odklonili zahteve rudarjev. Unija UMWA zahteva 50c poviška dnevne mezde, 10c več od tone in 15c več od jardščine in "mrtvega dela".

Predsednik Roosevelt je zadnji petek obvestil pogajalce, da do stavke ne sme priti in imenoval je spravni odbor treh, ki ima posredovati. Istočasno je Roosevelt imenoval premogovno komisijo petih članov na temelju novega premogovnega zakona ali "male NRA". Večina imenovancev v obeh odborih so demokratski politiki in advokatje.

Nova relifna kriza v Illinoisu

Federalna administracija odklonila dajatve

Chicago, 21. sept. — Wilfred S. Reynolds, tajnik illinoiske relifne komisije, je včeraj naznanil, da je blagajna prazna, poleg tega je pa federalna relifna administracija informirala komisijo, da ne bo nakazala nobenega denarja za nasičevanje revežev v zadnjih dneh tega meseca. Illinoiska relifna uprava potrebuje milijon dolarjev za oskrbo brezposelnih v tem mesecu.

Ultimat federalne relifne administracije je znak, da hoče prisiliti državne relifne uprave, da prevzamejo breme direktnega relifa, medtem ko bo ona skušala zaposliti "uposljive" brezposelne pri relifnih projektih. Reynolds in drugi člani illinoiske komisije so tudi izjavili, da ne vedo, koliko denarja, če sploh kaj, bodo dobili od federalne relifne administracije v oktobru.

Komisija je podvzela potrebne korake z namenom, da prepreči razvoj resne krize, ker je federalna administracija odklonila nadaljnje dajatve. Leo Lyons, relifni administrator za čikaški okraj, je odredil ustanovitev relifnih del, pri katerih je uposlenih okrog 30,000 oseb. Vsi ti so včeraj prejeli plačo, katera jim bo morala zadostovati za ta mesec.

Železniški magnat umrl

Philadelphia, Pa. — Te dni je umrl W. W. Atterbury, multimilijonar in upokojeni predsednik železniške družbe Pennsylvanije. Star je bil 69 let. Atterbury je bil znan kot zagrizen sovražnik organiziranega delavstva.

343,504 DELAVCI UPOSLENI PRI RELIFNIH DELIH

Nad tri milijone bo dobilo zaslužek v novembru

REVIZIJA MEZDNE LESTVICE

Washington, D. C., 21. sept.— Dasi je federalna administracija relifnih del uposlila samo 95,000 oseb pri relifnih projektih v zadnjih dveh tednih, njen administrator Harry L. Hopkins vztraja pri svoji trditvi, da bo vsa armada "uposljivih" brezposelnih, ki šteje 3,500,000 oseb, uposlena v novembru.

Na konferenci s časopisnimi poročevalci je Hopkins izjavil, da je sedaj uposlenih pri relifnih projektih 343,504 oseb. Od teh jih je 152,000 v newyorškem distriktu.

Reporterji so opozorili Hopkinsa na izjavo predsednika Roosevelta pred nekaj dnevi, v kateri je dejal, da uposlitev ne bo dosegla viška pred prvim januarjem prihodnjega leta in da bodo morali brezposelni do tistega časa dobivati direktno podporo od federalne vlade. Hopkins je rekel, da Roosevelt ni nikdar podal take izjave, ker je bil samo vprašan, kaj se bo zgodilo z brezposelnimi, če ne bodo uposleni do novembra.

"Ali res verjamete, da boste uposlili tri milijone ljudi v prihodnjih šestih tednih?" je bil Hopkins vprašan. "Dodati nimam ničesar k tistemu, kar sem že povedal," je odvrnil Hopkins.

Po Hopkinsovi izjavi je sedaj uposlenih 900,700 ljudi pri relifnih delih, za katera je kongres določil $4,880,000,000. V tem številu je uključena armada v taboriščih CCC, ki predstavlja pol milijona mladih fantov.

Predsednik Roosevelt je v svojem govoru po radiu v aprilu, ko je podpisal zakon glede relifnih del, izjavil, "da federalna vlada mora in bo odpravila direktni relif." V mesecu juliju bodo vsi brezposelni brisani z relifne liste, ampak to se ni zgodilo. Z deli so odlašali in končno določili mesec november za splošno uposlitev in tega se Hopkins drži. Ako bo hotel doseči svoj cilj, bo moral uposliti pol milijona brezposelnih na teden.

Hopkins je naznanil, da je konferiral z voditelji Ameriške delavske federacije, nakar je odredil, naj državni direktorji relifnih del določijo minimalne mezde in maksimalni delovnik. Ta korak je Hopkins najbrž podvzel, da odvrne pretečo stavko izurjenih delavcev v New Yorku in drugih krajih, ki zahtevajo "običajno" mezdo pri relifnih projektih.

Pričetek jeseni

Danes je oficielni začetek jeseni v severnem zmernem pasu. Dan in noč sta enako dolgo, a odslej bo naraščala noč, dokler ne doseže najvišje točke v decembru.

Vladna kontrola trgovine z orožjem

Amerika se hoče izogniti konfliktu

Washington, D. C., 21. sept.— Prvi koraki glede federalne kontrole izdelovanja in izvažanja orožja, municije in drugega vojnega materiala so bili podvzeti, ko je državni tajnik na podlagi zakona o nevtralnosti sklical organizacijsko sejo kontrolnega odbora.

Načelnik tega odbora je državni tajnik Hull, drugi člani pa vojni tajnik George H. Dern, trgovinski tajnik Daniel C. Roper, zakladnik Henry Morgenthau in načelnik mornariškega departmenta Claude A. Swanson. Morgenthaua, ki se nahaja v Evropi, bo reprezentiral pomožni zakladnik Thomas J. Coolidge, vojnega tajnika Derna, ki je odpotoval na Filipinsko otočje, pa general Douglas MacArthur, načelnik armadnega štaba. Konferenca se otvori prihodnji torek.

Na podlagi zakona nevtralnosti se morajo vsi izdelovalci vojnega materiala registrirati pri državnem departmentu in dobiti dovoljenja za izvažanje municije. Strokovnjaki državnega departmenta so že začeli zbirati podatke o municijskih firmah in njih trgovini. Te podatke bodo predložili kontrolnemu odboru, ko se sestane na svoji seji.

Funkcije tega odbora se povsem razlikujejo od drugih provizij zakona o nevtralnosti. Glavna provizija tega zakona določa, da predsednik Združenih držav s posebnim razglasom ustavi pošiljanje orožja in municije državam, ki so zapletene v vojni. Predsednik tudi določi, kaj vse se smatra za vojni material. Ta zakon je bil sprejet z namenom, da se bo Amerika lahko izognila zunanjim konfliktom.

Kontrolni odbor bo pozval izdelovalce in izvažalce vojnega materiala, naj mu predlože seznam izdelkov, ki jih producirajo. Na podlagi tega seznama bo reševal aplikacije glede izdanja dovoljenj, ki mu bodo predložena.

Nov naval na marksiste v Nemčiji

200 aretiranih v Berlinu

Berlin, 21. sept. — Tajna nacijska policija je včeraj navalila na bivša delavska središča v Berlinu in aretirala dvesto oseb, med katerimi je več bivših voditeljev socialističnih in komunističnih organizacij. Vzrok teh aretacij ni naveden in policijski stan ne potrjuje pa tudi ne zanika tega poročila. Neuradno pojasnilo se glasi, da so aretacije bile "preventivne", da bivši voditelji ne bodo mogli izkoriščati nezadovoljnosti med delavci zaradi naraščajočih cen živežu. Da delavci silno godrnjajo zaradi draginje, je resnica.

Nacijsko sodišče v Breslau je včeraj obsodilo frančiškanskega duhovna Franca Zimolonga na 18 mesecev zapora in v plačilo 3000 mark zaradi kršitve deviznih zakonov. Obtožen je bil, da je skrivoma poslal 30,000 mark iz Nemčije.

Ostavka španske vlade

Madrid, 21. sept. — Španska vlada pod vodstvom Alejadra Lerrouxa je včeraj padla zaradi spora z agrarci, ki hočejo imeti večje predstavništvo v kabinetu. Ministrske palače so zastražene z močnimi oddelki vojaštva, drugače je mir. Predsednik Zamora je prosil Lerrouxa, naj ostane na krmilu in reorganizira novo vlado. Socialisti zahtevajo splošne volitve.

KAVČUKARSKI DELAVCI IZVOJEVALI AVTONOMIJO

Konvencija odklonila načrt, da Green nastavi vodje nove unije

GREEN KAPITULIRAL

Akron, O.—(FP)—Prva konvencija unije kavčukarskih delavcev je odločno zavrgla načrt, da predsednik Ameriške delavske federacije imenuje vse glavne odbornike nove unije. Konvencija je zavrgla manjšinsko priporočilo resolucijskega odseka, naj William Green imenuje za predsednika unije Colemana C. Clahertyja, organizatorja federacije, s 44 proti devetim glasovom.

Takoj za tem je konvencija sprejela priporočilo večine resolucijskega odseka, da konvencija izvoli vse uradnike nove unije, kateri je Green dal čarter. Kreiranje te unije je dvignilo število mednarodnih unij na 107, ki spadajo k Ameriški delavski federaciji.

Greena je ta akcija konvencije vidno razjezila. Predno je odšel s konvencije, je rekel delegatom: "Vašo sodbo sprejmem kot odločilno. Svoje uradnike lahko izvolite od vrha do tal." Pozneje je naznanil, da bo morala konvencija preskrbeti tudi denar za kritje konvenčnih stroškov in tudi za postavitev na noge nove mednarodne unije. "Federacija ne da nič, ker ne marate pomoči in nasvetov njene eksekutive in predsednika," je rekel Green.

Green je odšel iz Akrona za nekaj dni v rojstno mesto Coshocton, O. Ko je konvenciji izročil čarter nove unije, je delegatom povedal, da unija kavčukarskih delavcev ne bo industrijska. "Njena jurisdikcija izključuje delavce, ki grade poslopja, producirajo ali postavljajo stroje, oskrbniške delavce (maintenance) in tiste, ki delajo zunaj tovarn," je rekel Green.

Po debati o avtonomiji nove unije se je konvencija posvetila plačam glavnih odbornikov. Predsednik bo prejemal $3200 na leto, podpredsednik $2700 in tajnik-blagajnik $3000. Kadar so na poti po unijskih opravkih, so upravičeni do šestih dolarjev na dan za stroške poleg stroškov za transportacijo.

Večja debata se obeta, ko pride pred zbornico določba, da se zapro vrata komunistom. Nasprotniki te provizije so mnenja, da bi taka določba v pravilih več škodovala ko koristila. Člane, ki bi skušali delati razdor v uniji, se lahko disciplinira brez take določbe, ki bi služila le administraciji, kadar bi se hotela iznebiti opozicije. S tako točko v pravilih bi nasprotnikom lahko pritisnila pečat komunizma in jih izključila.

Delavci v Kanadi podprli sankcije

Unijski kongres proti vojni v Afriki

Halifax, N. S., Kanada, 21. sept. — Kongres delavskih strokovnih unij v Kanadi je včeraj sprejel ostro resolucijo, s katero se je izrekel za sankcije Lige narodov proti Italiji, če napade Abesinijo. Resolucija obvezuje delavske unije, da podprejo vsake sankcije, ki bodo naperjene proti Italiji in njenemu imperializmu. Več govornikov je ožigosalo Mussolinija in njegovo tiransko, imperialistično politiko. Kongres predstavlja 105,000 delavcev v Kanadi.

Veliko bombno letalo, katerega je Mussolini poslal kitajskemu diktatorju Kišeku.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju, na primer (Aug. 31, 1935), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Svastika, sterilizacija in drugo

Hitler je imel spet pompozne parade. Uniforme so se bleščale, bobni ropotali, zvonovi klenkali in vse hiše v zastavah s svastiko. Dosti trušča je bilo. Sredi tega trušča je zborival "rajhstag" in po Hitlerjevem ediktu je sklenil, da je zastava s kljukastim križem odslej uradna zastava Nemčije.

Nemci radi marširajo. To je menda arijski nagon. Strašno radi imajo živobarvne uniforme. Menda je tudi to v arijski krvi. Izključenje židov iz človeške družbe in zversko mučenje marksistov je vsekakor tudi arijska lastnost. Vsi ti nagoni in svojstva dajejo malo ali nič kruha, ali tam so in pomogli so Hitlerju do diktature.

Svastika (kljukasti križ) je pa najmanj arijska. To je primitivni znak — barbarskih narodov po vsem svetu. Svastiko vidimo na koških ameriških Indijancev; poznali so jo v predkrščanskem Egiptu in v davnih dobah Indije. Tudi znamenje krščanskega križa, o katerem kristjani mislijo, da je samo njihov simbol, je bilo davno pred krščanstvom v rabi pri raznih divjakih. Za današnje barbarske razmere v Nemčiji je torej kljukasti križ jako primeren — oficielni znak. Pravilno je, da ga imajo!

* * *

Dr. Gilbert Fitzpatrick je pred nekaj dnevi izjavil v svojem govoru na nekem zborovanju v hotelu Shermanu v Chicagu:

"Z biološkega stališča je naša civilizacija obsojena na smrt, če se ne lotimo sterilizacije na splošno. Petinštirideset odstotkov odraslih civiliziranih ljudi ima pamet štirinajstletnega otroka. Evgenika je absolutno potrebna, če hočemo iztrebiti slabiče."

Samo 45 odstotkov odraslih "civiliziranih" ljudi ima pamet štirinajstletnega otroka? Dr. Fitzpatrick je velik optimist. Verjamemo mu, da je sterilizacija dobra in potrebna, vprašanje pa je, kdo jo naj izvaja. Če bodo burbonci imeli to oblast, se bojimo, da bo dr. Fitzpatrick med prvimi, ki bo steriliziran kot "slabič" . . .

* * *

Moralisti po vsej Ameriki se zgražajo nad kolonijo mormoncev, katero so iztaknili nekje v puščavi v Arizoni. Ti kolonisti žive dosledno po svoji mormonski veri, to je v poligamiji. Vsak moški ima dve ali več žen. Drugače, kakor poročajo, je ta kolonija vzor sloge, ljubezni in miru. Zemlja in vsa druga imovina je skupna last kolonistov.

Mormonski kolonisti so lahko bedaki, fanatiki in utopisti; vse je mogoče. Toda eno je gotovo: škode ne delajo nikomur! Umaknili so se daleč proč, da bodo sami zase in drugega ne prosijo, kakor da jih ves svet pusti pri miru. Ali jim pa zunanji svet da mir? Nak! Hinavci ne morejo videti nikogar, da bi bil zadovoljen na drugačen način kakor po njihovih železnih predpisih. Ves svet mora gosjakati za njimi.

* * *

Bandito Mussolini je obtožil Abesinijo, da je barbarska država, ki še danes goji telesno sužnost. To je res. Abesinija je pa odgovorila, da v krščanski in "civilizirani" Italiji je vsakdo, ki ne pobegne čez mejo, suženj fašistične diktature. To je tudi res. Razlika je samo v formi, v bistvu je ni.

Pred dvanajstimi leti je Abesinija poslala prošnjo v Ženevo za vstop v Ligo narodov. Takrat se je v Ženevi razvila zanimiva debata. Angleži so dvomili, da je Abesinija zrela za "društvo civiliziranih narodov" in opozarjali so na njen sistem suženjstva. Tedaj je pa vstal zastopnik neke druge države in pobijal argumente Angležev. Rekel je, da je argumentiranje glede sužnjev v Abesiniji "sebična politika". Abesinski sistem sužnosti je zelo mil in človeški, je rekel ta delegat, in abesinski vladar se pošteno trudi, da odpravi ta sistem čim prej mogoče.

Gornje je povzeto iz uradnega zapisnika skupščine Lige narodov z dne 20. septembra 1923. Kdo je bil omenjeni zastopnik, ki je zagovarjal Abesinijo in pomogel, da je bila sprejeta v kolo "civiliziranih" držav, Ligo narodov? Bil je grof Bonin Longare, zastopnik fašistične Italije! Mussolini je bil takrat komaj enajst mesecev italijanski diktator.

Danes pa Mussolini obtožuje isto Abesinijo barbarstva! Abesinija se ni v tem času nič spremenila, toda spremenila se je Mussolinijeva imperialistična politika.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Še o "načrtu" in utopiji

Bellingham, Wash. — Na moj dopis v Prosveti z dne 9. t. m. je br. Garden odgovoril, da načrt drja. Townsenda je utopija. Kot kažejo številke, ki jih je navedel, je tako prav in prav je, da je tako!

Jednota izdaja dnevnik Prosveto, da ga čitamo in v njem stvarno razpravljamo posebno o važnih socialnih vprašanjih. V mojem dopisu sem zapisal, da verjamem v imenovani načrt, nisem pa navedel, kako se bi dal izvesti. Težko je prorokovati, kaj bo prišlo. Zadnjič sem omenil, da v Ameriki je največji revolucionar — stroj! Kapitalizem ne more več naprej; zanj sta samo še dve vprašanji: ali v ekspanzijo ali v destrukcijo— v vojno, da uniči to, kar je zgrajeno, potem pa znova graditi. V takem slučaju pa se lahko zgodi, da nastane anarhija in kdo ve, kaj vse, kajti narod je nasičen revolucionarnih idej. Nasprotno pa, če se ljudstvu — kar je odvisno od bodočega kongresa — omogoči kontrola čez grabitelje dobrin, da samo vzame v roke vsaj večje industrije, tedaj pride, ker mora, delitev dela in zaslužka. Le na ta način bi vlada dobila toliko, da bi z lahkoto financirala socialne dajatve.

V tem pogledu je tudi dr. Townsend govoril, dasi je poudarjal, da zgolj iz humanitarnega čuta ali stališča ne radi političnih stremljenj. Govorili so tudi drugi in njihovi govori so bili socialnega značaja, posebno v prid starim ljudem.

Bodi temu tako ali tako, eno je gotovo: Townsend je zdramil zaspane in zastarele možgane množic. Čeprav je "čarovnik", vendarle je ljudstvo zdramil bolj ko kdorkoli. Ni res, da vsi verjamemo drju. Townsendu oziroma njegovemu načrtu za starostno pokojnino, verjamemo pa, da so stari ljudje upravičeni, da so na njihovi strani — na strani starih in onemoglih — tudi javni funkcionarji, trgovci in delavci, ki vedo, da je dežela dovolj bogata, da lahko plača, da so v Ameriki ljudje, ki imajo milijone pa še grabijo in še več hočejo izžeti iz delavske mase. To vse so slišali in verjamejo.

Na splošno, ameriško ljudstvo ne mara za politiko in razmeroma malo čita delavske liste. Baš zato je treba — četudi se sliši utopistično — da ljudstvu govori človek, ki ima vpliv ne le med delovnim ljudstvom, temveč tudi med meščanskim.

Resnica je, da edino socializem — in to po vsem svetu — more prinesti blagostanje ne le enemu narodu, ampak vsem. Zakaj še nimamo socializma v praksi, ko je vendar 90% delovnega ljudstva na svetu? Na to vprašanje je preveč odgovorov, da bi mogel prav odgovoriti. Ker sem že pri tem vprašanju, naj mi bo dovoljeno podati sliko, kakršno sem sam doživel v zadnjih 35 letih.

Leta 1900 sem prišel v Trst kot mlad fant. Baš takrat se je začel socializem razširjati. Govornika Etbin Kristan in Josip Kopač, oba socialista, sta obdržavala več predavanj, ravno tako tudi italijanski in nemški govorniki, tako da je soc. gibanje leta 1902 postalo že precej močno. Prvi maj je bil velik delavski praznik in korakali smo za rdečim praporom. Manifestacija je bila sijajna in navdušenje za socializem veliko. Policija nas ni nadlegovala in vse je bilo prav.

Leta 1907 je delavstvo prisililo avstrijskega ministrskega predsednika, da se je dovolilo splošna in enaka tajna volilna pravica. Ker sem bil že polnoleten in več ko leto v enem volilnem okraju, sem dobil volilno pravico. Vršile so se volitve za državni avstrijski zbor. Trst je bil razdeljen v štiri volilne okraje, in v vseh so zmagali socialisti, v tržaški okolici pa dva Slovenca. Nikdar ne bom pozabil navdušenja ljudstva, čim se je izvedelo, kdo je zmagal. Kar na ulicah so se čisto tuji ljudje poljubljali veselja in stiskali roke z vzklikom: "Eviva socialismo!"

Po par dneh se je navdušenje poleglo, življenje je šlo naprej ko pred volitvami. Par mesecev pozneje smo slišali, da je eden socialističnih poslancev pustil stranko ter se pridružil italijanski liberalni v državnem avstrijskem zboru. Ljudstvo, posebno meščansko, se je začelo obračati od socializma, ker ni dobilo, kar je pričakovalo. Vendar je delavstvo po večini ostalo lojalno svoji stranki in še so se videle rdeče zastave v delavskih povorkah.

Naj omenim, da debatiranje o politiki je bilo splošno in povsod. Zanimivo je bilo poslušati, če sta se sprli dve stranki, kar je bilo redko, ker je delavstvo zmagalo povsod. Ljudstvo je bilo tudi dokaj izobraženo in se ni nikdar slišalo, da bi se zmerjali ali celo stepli radi politike, kajti vedno je popustil oni, ki je imel manjšino za seboj.

Večkrat sem slišal pripombe: "Delavstvo je že tako napredovalo, da lahko v slučaju napovedi vojne isto ustavi." No, in kako je bilo potem, leta 1914, kako se je potem nadaljnja štiri leta ubijalo — vemo vsi. Takrat smo zrli na Nemčijo kot najbolj napredno, menda zato tudi njih šovinistično geslo: "Deutschland ueber alles!" V Trstu sem se z nemškimi delavci precej družil, bili so v resnici izobraženi, ampak na tihem sem jih črtil edino zato, ker so bili preošabni. Slovence so smatrali za nazadnjaški narod in le one Slovence so upoštevali, ki so znali nemški. Že takrat sem sprevidel, da je bil njim socializem le za Nemce in Veliko Nemčijo. Zato tudi sodim, da so Hitlerja izvolili, ker je bil nacionalist — in sedaj ga imajo!

V Prosveti št. 175 z dne 9. sept. pa sem videl članek "Srednji vek v današnji Nemčiji". Tako vidimo, da se vse zelo čudno meša. O Rusiji so rekli, da je sto let nazaj z napredkom. Niti sanjalo se jim ni pred 20 leti, kako kruta zna biti usoda!

George Gornik, 493.

Veliko slavje v Clevelandu

Cleveland, O. — 29. september bo brez dvoma triumfalen dan za naše zavedno delavstvo v Clevelandu. Za ta dan je namreč določena proslava 30 letnice Proletarca v SDD na Waterloo rd. ob 3. popoldne.

Že več mesecev se vsi tukajšnji soc. klubi pripravljajo za ta dan. Prvotno se je nameravala proslava omejiti na klub 49, na sugestijo ostalih klubov, da se vrši skupno slavje, kar bo dalo zavednemu slovenskemu delavstvu v metropoli večjo priliko in slavju samemu večji pomen, se je sklenilo, da se vrši skupno slavje vseh soc. klubov v naselbini.

Dan slavja Proletarčeve 30 letnice bo torej res pravi dan delavske zavednosti in solidarnosti; da je zavedni slovenski Cleveland še vedno to kar je bil, kljub vpitjem faši-klerikalcev. Da nas bo prišlo skupaj veliko število zavednih delavcev in somišljenikov delavskega gibanja, bodo pač poskrbeli zavedni delavci v metropoli. Zato je tudi potrebno, da se na 29. sept. pokažemo, da razumemo pomen slavja. Poskrbimo, da bodo prostori v SDD napolnjeni našega zavednega občinstva. Naj nikogar ne manjka, ki čuti, da je delavec in kot tak vreden svojih pravic in priznanja! Naj slehemi, ki se šteje naprednega, manifestira svojo delavsko zavednost na tej proslavi!

Vabljeno je vse naše delavstvo od tu in iz okolice ter bližnjih naselbin. Strnimo se skupaj vsi! Zavedajmo se, da je 30 letnica delavskega časopisa velikega pomena za nas vse. Pokažimo svetu, da znamo ceniti našega jubilanta, ki se že trideset let bori proti temi, mračnjaštvu in izkoriščanju! Stopimo na plan kot eden dne 29. sept., da bo zgodovina delavskega pokreta beležila naš dan slavja kot sijajno delavsko manifestacijo za napredek delavstva!

Pričetek sporeda, ki bo obširen, pester in bogat ter vreden slavja, se bo pričel ob 3. popoldne in se bo vršil v SDD na Waterloo rd. Nastopil bo zbor Zarja, odsek kluba 27. Sledile bodo godbene, plesne in druge točke, deklamacije, govori, kratka Molkova igra Biserno slavje, ki je spisana nalašč za to slavje. V njej bodo nastopili J. F. Terbižan, mrs. Maslo, Vanda Trebec in mladi Vehar. Deklamiral bo Slejkov sinko Eddy, ki nam je znan iz prejšnjih nastopov kot rojen deklamator.

Če bi hotel natančneje opisovati spored, bi vzelo preveč časa in prostora, zato se pa odločite, da pridete in ga vidite sami ter se prepričate o njegovi zanimivosti in pomenu. Nabavite si vstopnice, ki so že v razprodaji in jih dobite pri vseh članih klubov. Napredni slovenski življ v Clevelandu se bi moral zavedati pomena tega slavja in seči po vstopnicah takoj, tako da bo uspeh že sedaj zasiguran. Pokažimo, da smo skupina, ki nekaj šteje!

Naša dolžnost je, da na 29. sept. pokažemo našo barvo, kaj smo in kje smo, na kateri strani, ali na strani nazadnjaštva ali na strani napredka za delavsko stvar! To je naša dolžnost! Z našo navzočnostjo bomo dali razumeti klerofašistom, da nas je še veliko, ki se nočemo podati njihovim nakanam!

Slovenskim trgovcem pa še tole: Slovensko delavstvo bo pazilo, da vidi, koliko vas je, ki čutite z njim, z nami! Vemo, da časi tudi za vas niso prijetni, ampak vsotico, ki je določena za vstopnino k tej delavski manifestaciji, boste prav lahko pogrešali. Zato pa: Na dan vsi, ki čutite z delavci!

Za odbor, —D.

Organiziranje mladine

Bridgeport, O.—Kot je bilo že poročano, se je tukaj vršila agitacija za organiziranje mladinske soc. lige oziroma njene postojanke. Prvi shod se je vršil 11. sept. zvečer v dvorani na Boydsvillu. Udeležba je bila večja kot smo pričakovali in ligin organizator Ben Shangol, dijak na ohijski univerzi, je na mladino napravil zelo dober vtis.

Shod je bil uspešen. Mladina je ustanovila svojo postojanko, h kateri je pristopilo 12 fantov in deklet. Druga seja se je vršila na 16. sept. v istih prostorih, udeležba je bila še večja in pristopilo je sedem fantov in deklet. Tudi na tem sestanku je bil navzoč Ben Shangol, ki potuje peš ali pa se pelje, če dobi brezplačno vožnjo, ki mu jo nudijo prijazni vozniki. Tudi to pot je imel pomenljiv govor. Ben je izobražen mladenič in se mu pozna, da ne zajema svojega znanja le na univerzi, pač pa med delavci, med katerimi proučava delavsko sociologijo. Mislim, da ni učitelja ali pravdnika v naši okolici, da se on ne bi mogel z njim kosati v debatah.

Ben Shangol se navadno vselej ustavi pri nas in človek bi ga poslušal kar cele noči skupaj in radi ga poslušajo tudi moji otroci. Vsakokrat, ko se poslovi, ga pogrešamo.

Sedaj je organizirana mladinska postojanka soc. stranke. Priznati je treba, da bo treba še veliko dela, predno se bo mladina usposobila za delo in pričela spoznavati socializem in njega pomen. Pri novi postojanki sta med drugimi dva mlada fanta, ki sta precej dobro podkovana v delavskem gibanju, in če jih ostane polovica pri organizaciji, da se bi priučila spoznavati kaj je socializem, potem lahko računamo, da se bo tukaj razvilo močno delavsko gibanje. Računati moramo na to, da sleherni fant in dekle ima svoje prijatelje, oni pa spet svoje, in tako bo šlo delo naprej. Sedanji člani pripadajo raznim narodnostim: tirolski, poljski, češki, slovenski in angleški, seveda vsi turojeni.

Zato se apelira na starše, da opozorijo svoje sinove in hčere, da se jim pridružijo. Kajti če bo postojanka obstala, se bodo lahko mnogo naučili, kar bo seveda v njihovo lastno korist. Obdržavali bodo diskuzije, debate in shode ter seje, seveda pa tudi gojili delavski sport. Njihove seje se bodo po 1. oktobru vršile vsak 2. in 4. pondeljek v mesecu. Poskrbeli bodo, da bodo za vsak sestanek imeli predavatelja, ki jim bo tudi pomagal, tako da se bodo dodobra zainteresirali in spoznali potrebo, pomen in cilj, ki ga zastopa mladinska soc. liga.

V soboto 12. okt. se bo vršila prva prireditev te nove postojanke v društveni dvorani na Boydsvillu. Vabijo se vsi zavedni delavci in delavke, da posetijo to prvo prireditev in jim dajo pogum, tako da bodo šli še z večjim veseljem naprej v bodoče za odpravo sistema, v katerem se sedaj nahajamo. Kajti mladina je naša bodočnost; ako mi ne bomo dosegli ciljev, jih bodo oni, ampak dosegli jih bodo, ako se v tem pogledu usposobijo. To nalogo vrši mladinska soc. liga.

V tekočem mesecu bosta še dve seji, 23. in 30. sept., potem pa kot je gori označeno. Ben Shangol bo skušal, da bo navzoč na obeh sejah, nakar se bo spet vrnil v šolo.

Društvo Cardinals 640 SNPJ se pridno pripravlja za svojo prireditev, ki se bo vršila 26. okt. Servirala se bo večerja in prednjačili bodo špageti. Igrala bo zelo dobra godba. Pričakuje se velika udeležba radi dobre godbe, večerje in pa zato, ker to društvo že dolgo ni imelo nobene veselice. Zato jih obiščite tudi vi dne 26. okt. zvečer v dvorani na Boydsvillu.

Seja soc. kluba št. 11 dne 15. sept. je bila zelo živahna. Vesel pojav je to, da se zadnje čase članstvo dobro udeležuje sej. Uredili smo vse za skupno proslavo 10-letnice našega kluba, 25-letnico JSZ in 30-letnico Proletarca, ki se bo vršila na 30. nov. v društveni dvorani. Spored bo zelo zanimiv. Uprizorjeni bosta dve igri, slovenska in angleška, izvajal se bo umetni ples in več drugih točk. O vsem tem bo podrobneje poročano pozneje.

Delavske razmere v naši dolini so še vedno pod ničlo, armada brezposelnih narašča, pri vsem tem pa ogromna večina še vedno čaka in upa, da ji bo kdo spremenil položaj in sistem kar tako iz zraka brez truda delavcev samih, namesto da se bi pridružili onim, ki za to delujejo. Namesto, da se bi poglobili v delavska vprašanja, pa jamrajo in kolnejo, ko pa bodo prišle volitve, jih pa bodo spet dobili na svojo stran z velikim sodom piva in flaško viske. Zraven jim bodo obljubili nebesa in zemljo, pa bodo spet oddali svoje glasove starim politikantom. Par tednov po volitvah bo seveda spet isto jamranje in preklinjanje, kot sedaj.

Še bo treba orati, če bo delavstvo hotelo žeti dobrine, do katerih je upravičeno!

Joseph Snoy.

Federated Pictures

Sovjetski rudarji rabijo moderno mašinerijo pri kopanju zlate rude.

Zakon o socialni zaščiti

Omenili smo v prejšnjem članku, da se zakon o socialni zaščiti (Social Security deli v dvoje delov: prvi del določa takoj podpore državam za oskrbo postarnih l zapuščene mladine, pohabljencev, slepcev dočim se drugi del bavi z dalekosežnim pro mom za ustanovitev sistema zavarovanja nezaposlenosti in sistema pokojnin za post ljudi. Zato je zlasti ta del programa veli ske važnosti, kajti predstavlja zgodovinski rak na polju socialne zakonodaje v Ame Ta del programa je odvisen od sodelov med federalno vlado in poedinimi držav Federalni zakon postavlja nekatere minim pogoje, pod katerimi bo prispeval držav ako te sprejmejo zavarovanje proti nezap nosti oziroma sistem pokojnin za post ljudi. Ker mora vsa dežela prispevati za f ralni sklad, je umevno, da se bodo vse dr pospešile uvesti slične zakone, ako hočejo vati federalni prispevek.

Starostne pokojnine: Zakon ustanovlja tem starostnih pokojnin, ki se bo finan potom dohodninskega davka na zaposlen mezdne takse na delodajalce. Delodajalc začenši od l. 1937 moral plačevati davek toliko denarja, kolikor on izplačuje za in mezde nameščencev (pay roll tax). leto bo ta davek znašal 1%, drugo leto bo koliko več, dokler bo davek znašal l. 1949 tri odstotke.

Po tem sistemu bo vsak nameščenec, ki seže starost 65 let (ali ne pred 1. januar 1942) dobival dosmrtno pokojnino. Pokoj bo od $10 do $85 na mesec; znesek je od od skupnega zaslužka vpokojenca po 31 cembru 1936 predno doseže starost 65 let. nekdo umre, predno doseže starost 65 let bijo dediči gotovo primerno vsoto naenkr

To vpokojevanje približno enega milj delavcev v starosti čez 65 let se bo ures valo potom prispevanja s strani federal sklada, ki bo izplačeval po en dolar za dolar iz državnega sklada.

Ta čas povprečna pokojnina v onih drž ki so uvedle starostne pokojnine, znaša $1 mesec. Ceni se, da bo po tem sistemu vprečna pokojnina znašala približno $5 $65 na mesec.

Zavarovanje proti nezaposlenosti: Z ni uvedel federalnega sistema zavarov proti nezaposlenosti. Kar stori, je, da goči državam ustanoviti tako zavarovanje

Vsak delodajalec, ki ima več ko osem lavcev, bo moral plačevati federalno takso ga odstotka za l. 1936, 2% za l. 1937 in l. 1938 in naprej na toliko kolikor znaša na letna mezda, ki jo izplačuje.

Koliko naj vsak nezaposleni delavec do bodo določali poedini državni zakoni. F ralna vlada bo prispevala državam $4,000 leta 1936 in potem vsako leto po $49,000 Ta denar se bo izplačeval državam, da se pomaga upravljati svoj zavarovalni sistem ti nezaposlenosti. Državni zakon mora o varjati nekaterim minimalnim zahteval, hoče država bidi deležna federalne podpo

—FL

Vraže pri Angležih

Vraža je povsod doma: v napredni, civ rani in kulturni Veliki Britaniji skoraj manj kakor v Srednji Evropi, in tam ma prav tako kakor pri "Balkancih".

Tako na primer Angležinje ne prenes lene barve; čeprav bi se njihovi polti in vim lasem prav lepo podala, se je ven ognejo, ako le morejo. Zakaj? Ker so pr čane, da to nesrečo prinese.

Bog ne daj, da bi šel Anglež kdaj pod le co! Tudi jaz — pa nisem babjeveren! grem nikoli (gotovo uganete, zakaj).

Kako smo veseli, če ubijemo kozarec, če je še tako dragocen: to srečo prinese. A je, če gre zrcalo v kose: sedem let nesreče

Znani vzklik: "Moram potrkati ob les!" dar omenimo kakšen srečen dogodek, na prišel že tako v navado kakor "Hvala!" "Dober dan!"

Vse to je ostanek poganstva z lepo po otročjosti.

Če bi utegnili iti vsem tem stvarem do bi morda ozdraveli teh nevšečnosti, ki časih grene življenje. Tako se na primer sp nim, da sem se še otrok nekoč peljal s s babico na deželo. Ko je napočil petek, vožnjo prekinila in prodajala ves dan dol — dokler ni prišla sobota. Potem šele sva stopila v vlak. Priznali mi boste, da ta potovanje ni praktično.

*

Gotovo tudi veste, da ni dovoljeno pri treh cigaret z eno samo vžigalico; najbrž ne veste, da sega ta vraža tja v bursko v med Angleži in Južnimi Afričani v zač tega stoletja, ko je vojakom zmanjkalo plenk.

Angleži so takrat opazili, ko je ponoči v strelskem jarku prižgal cigareto in po ognja svojemu sosedu in potem še tretje da je le-tega sovražnik zmerom ustrelil.

Neki humorist, ki sem mu pravil o tem je povedal, da je bil v burski vojni sovra zelo blizu angleškim strelskim jarkom. prižigu prve cigarete je Bur vzel puško v ke, pri drugem je prislonil in pomeril, in tretjem je sprožil. Tako je nesrečni tretj dilec po nedolžnem moral v smrt, ki sta m "prižgala" njegova dva tovariša.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Ljubljana.

V Ljutomeru po krvavih dogodkih. — V Ljutomeru bi morala klerikalna prosvetna organizacija s slavnostjo obnoviti svoje delovanje to nedeljo. Oblast pa je to slavnost prepovedala, pač zaradi tega, ker je ljudstvo še razburjeno po dogodkih pred tednom, ko se je zbralo okrog 1000 kmetov na opozicijski shod, ki ga je sklical Horvat, a je bil prepovedan, ter so orožniki ustrelili nekega kmeta, dva pa ranili Zaradi tega ne dovoli oblast nikakih sestankov in zbiranja v tamošnjem okraju. Enako je bilo sklicano politično zborovanje v Št. Juriju ob Ščavnici za nedeljo 8. septembra, pa je tudi to bilo prepovedano, pač iz istega vzroka, ker je ves kraj razburjen. Št. Jurij ob Ščavnici je rojstni kraj bivšega notranjega ministra Korošca. — O Horvatu, sklicatelju shoda, ki je bil prepovedan, pravijo, da ima na širokem kmečko in viničarsko prebivalstvo v ljutomerski in bližnji okolici velik vpliv in da toliko ljudi kot on ne zbere na shod niti Maček ne nihče drug, kdor bi prišel tja. Po krvavih dogodkih v Ljutomeru so se ljudstvo še bolj navezali nanj. Oblasti ga iščejo, a ga baje doslej še niso prijeli. Drugi, za katerim je bila izdana tiralica, ni akademik Jerančič, kakor smo poročali, ampak akademik Kelčić.

Voda iz Jadranskega morja dragocena. — Patriotična organizacija "Jadranska straža", ki vodi agitacijo za naše morje in je razširjena po vsej državi — je prav za prav državna ustanova — ima te dni svoj kongres v Ljubljani. Seveda so s tem v zvezi organizirali razne prireditve, ki naj kažejo lepote morja, vojaško in civilno mornarico, zahtevo po direktni zvezi Slovenije z morjem itd. Kongres je bil sklican prav za čas ljubljanskega jesenskega velesejma in na velesejmu je prirejena posebna "Jadranska razstava": tam vidiš modele vojnih ladij, modele potniških ladij, torpedov, slike pristanišč in letovišč ob Jadranu, knjige in brošure itd. Razstavljene pa so tudi morske ribe in rastline v posebnem bazenu. Za ta bazen so potrebovali menda okrog 20 ali še več tisoč litrov morske vode, ki jo je velesejm dal prepeljati s Sušaka. Ker je razstava patriotično-militarističnega značaja, je velesejmska uprava zaprosila prometno ministrstvo, da dovoli popust pri prevozu te potrebne morske vode po železnici. Prometno ministrstvo je rešilo prošnjo ugodno, namreč tako: za prevoz s Sušaka v Ljubljano plača velesejm celo voznino, prevoz nazaj pa je brezplačen! (Seveda je ta odlok rodil mnogo smeha in dovtipov, ker mislijo v Beogradu, do bomo iz Ljubljane vozili morsko vodo nazaj v morje.)

Blaznež ubil očeta

V Otovcih pri Gornji Lendavi se je dogodilo 3. avg. strašno dejanje. Slaboumnež je s sekiro ubil svoje očeta. Na svojem posestvu v Otovcih je živel 67 letni posestnik Štefan Kerec. Pri njem je živel tudi sin Ludvik s svojo ženo in otrokom. Ludvik se je oženil pred 9 leti, a že leto dni po poroki je začel kazati znake blaznosti, postajal je za okolico nevaren, pogosto pa odšel od doma neznano kam ter se čez nekaj dni spet vrnil. Nekoč je odšel celo v Slavonijo in se vrnil šele čez nekaj tednov. Jasnim dnem so sledili dnevi blaznosti in tedaj je Ludvik grozil, da bo vse domače pobil. Pogosto so morali prihiteti na pomoč sosedje, da so Ludvika zvezali dokler se ni spet pomiril. Kadar je bil trezen, pa je obupoval nad samim seboj, hotel si je vzeti življenje in je nekoč res skoraj skočil v Muro. Domači so videli, da je nevaren, pa so ga hoteli spraviti v zavod za umobolne v Novem Celju, a so se bali stroškov. Ko je pred kratkim bila prošnja za sprejem v umobolnico ugodno rešena, so odlašali z odhodom.

Med tem pa je prišlo do strašnega dejanja. Že nekaj dni je tožil Ludvik, da ga glava boli. V torek 3. avg. zjutraj je ostal doma, drugi so odšli na polje delat. Doma je ostal le še oče, ki je bolehen ležal v postelji, sin Ludvik pa je klestil veje pred hišo. Nenadma se Ludvik napoti s sekiro v hišo, stopi k očetovi postelji ter začne sekati po očetu. Nato je preko njiv zbežal v gozd. Kmalu nato so se domači vrnili s polja ter našli očeta v zadnjih izdihljajih. Ves je bil v krvi, glavo je imel razsekano. Do večera je starček umiral in nato umrl. Orožniki so iskali pobeglega Ludvika po gozdu, a ga niso našli. Domnevali so, da si je morda vzel življenje, a naslednji dan se je mirno vračal čez njive v domačo hišo, držeč čevlje v rokah. Ves začuden je obstal na dvorišču in se mirno predal orožnikom. Na svoje dejanje je pozabil, pravil je le, kako je blodil po gozdu. Klical je svojo 8 letno hčerko, ki pa se ga je bala in se mu skrivala. Nato so Ludvika odvedli z gričkih hribov v dolino, v zapor, odkoder pojde v umobolnico.

Ogenj v Savinjski dolini. — V Megojnicah v Savinjski dolini je izbruhnil pred nekaj dnevi ogenj v velikem kozolcu posestnika Jakoba Kolarja. Vžgalo se je tudi poleg stoječe hiše gospodarsko poslopje. Kljub pozni nočni uri — bilo je okrog polnoči — so se naglo zbrali gasilci iz okoliških vasi ter zadušili ogenj v hlevu in rešili ostalo vas, kozolec pa je pogorel do tal. Posestnik je bil zavarovan, a bo škoda le delno krita z zavarovalnino.

Samomor dveh zaljubljencev. — V Mariboru oz. v Novi vasi ob Spodnji radvanjski cesti sta se na njivi ponoči ustrelila 25-letni delavec Rudolf Ogrizek in 17-letna Zita Lobnikova iz Nove vasi. Šele naslednji dan so našli trupli, zraven pa revolver in poslovilno pismo, kjer pravita, da gresta skupno v smrt, ker je njuna ljubezen nerazdružljiva, njeni starši pa tej zvezi nasprotujejo. Fant se je šele pred kratkim vrnil od vojakov, bil je delavec, pa so se Zitini starši upirali tej ljubezni ter so prepovedali Ziti sestajanje z Ogrizkom. Obupala sta in šla v smrt.

Materi nos odgriznil. — Nenavaden dogodek se je pripetil v Mariboru. K 73 letni vdovi Rozi Cotičevi se je pred kratkim vrnil njen 52 letni sin Alfred z Dunaja. Bil je že dalj časa brez dela in brez denarja. Mati mu denarja ni dala. Ko je 5. t. m. hotela od doma, da bi oddala neko pismo, je skočil sin k nji ter ji hotel iztrgati ročno torbico. Vdova se je branila, tedaj pa ji je sin odgriznil nos. Po dejanju je zbežal, a so ga aretirali. O njem sodijo, da je nekoliko ob pamet.

Uboj. — V Studencih pri Mariboru na cesti je mesar Glaser napadel delavca Antona Gerkmana, ker mu je dolgoval 150 Din. Vrgel ga je ob tla, metal ob zid ter hodil po njem, da mu je zlomil križ. Delavec je obležal nezavesten in ves v krvi. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je menda že podlegel, ker so poškodbe absolutno smrtne. Divjaškega mesarja so orožniki aretirali in so ga komaj ubranili pred množico, ki je grozila, da ga bo linčala.

Otrok zgorel vpričo gasilcev

Iz Štajerske poročajo o strašni smrti devetletnega otroka, ki je zgorel v goreči hiši. Zgodilo se je to v Štatenbergu nad Makolami pri posestniku Cirilu Skledarju.

V sredo 4. septembra je nastal zvečer okrog devetih ogenj. Skledarjeva hiša je lesena, krita s slamo, stoji bolj na samem. Ko je nastal požar, so že vsi domači spali: stara mati, mati in trije otroci. Prasketanje je zbudilo mater, ki je naglo zbudila družino in je s svojo materjo odnesla vse tri otroke na plano. Potem je planila posestnica še v hlev, da bi rešila živino. Tedaj pa se je na nepojasnjen način zgodilo, da se je dve in pol leta stari otrok znašel znova v goreči hiši. Ljudje so opazili pretečo nesrečo, a do otroka niso mogli. Vrata so se že sesula ter zaprla dohod do sobe in otroka. Ko je prihitela mati, je fantiček dvignil svojo že sežgano roko, naslednji hip pa se je že zrušila goreča hiša ter pokopala pod sabo otroka, ki je našel strašno smrt v plamenih. Vse to se je dogodilo pred očmi ljudi in matere, ne da bi mogli otroku pomagati. Nepopisna groza je obhajala vse.

Posestnik Skledar ni bil tisto noč doma, ker dela na žagi v Poljčanah ter se vrača domov le ob sobotah. Šele naslednje jutro je zvedel za strašno nesrečo, ki mu je vzela otroka in upepelila hišo.

Obletnica Bazovice. — Te dni se spominjamo štirih žrtev italijanskega fašizma, ki so bile ustreljene na Bazovici pri Trstu. Slovenski listi niso smeli objaviti niti vrstice o tem!

HITLER NA TURŠKEM

Carigrad, avgusta.

Neki musliman v Tarsusu je dal svojemu otroku ime Hitler. Ko je to "fuehrer" zvedel, je naročil nemškemu generalnemu konzulu v Bejrutu, da naj sporoči otrokovemu očetu njegovo poslanico:

"Ko bo otrok odrasel, se bo šolal na Nemškem na stroške države. Njegovega očeta pa mora nemški konzulat pri priči vzeti v službo kot 'kavasa'."

Tako piše carigradski list "Bejaglu" . . .

Po ameriško

"Gospodična, jaz sem zelo star, vi ste zelo mladi — ali hočete postati moja vdova?"

Akcija za stavkarje v Terre Hautu

Protestni shod v pondeljek zvečer

Chicago.—V dveh tednih obstoja je odbor za obrambo in pomoč delavstvu v Terre Hautu, Ind., katerega je organizirala Čikaška d e l a v s k a federacija, zbral nad $600 pri unijah in nekaterih drugih delavskih organizacijah. Krajevna pleskarska unija št. 147 je prispevala $325 kot rezultat izrednega asesmenta po 25c na uposlene člane, katerega je članstvo odobrilo na seji.

Akcija v interesu terrehautskih stavkarjev in tamkajšnjega delavskega gibanja na splošno se je komaj pričela. V pondeljek večer dne 30. septembra se bo vršil protestni shod v dvorani unije restavrantskih delavcev na 414 South State Street. Govorili bodo Powers Hapgood, ki je bil dvakrat aretiran v Terre Hautu radi boja proti obsednemu stanju, Max Schafer, podpredsednik centralne unije okraja Vigo (Terre Haute) in Joseph Jacobs, delavski odvetnik, ki sodeluje po naročilu Čikaške delavske federacije v akciji proti obsednemu stanju na zveznem sodišču.

V interesu delavskega gibanja v Terre Hautu, kjer so se podjetniki zarotili, da morajo do novega leta razbiti vse unije in so v ta namen zbrali $150,000, je nastopilo tudi organizirano delavstvo v Milwaukeeju. Centralna unija je na seji zadnji teden sklenila obrniti se za gmotne prispevke na vse pridružene organizacije.

Zaslišanje o injunkciji proti obsednemu stanju, za katero so na federalnem sodišču zaprosili odvetniki terrehautskih unij in socialistične stranke, je sodnik zadnji teden odložil na 25. septembra—na isti dan, ko se ima vršiti obravnava proti Hapgoodu in dvema drugima socialistoma, ki so bili aretirani pod obtožbo—"potepuštva."

Cena pšenice v Kanadi je 87.5c bušelj

Ottawa, Kanada. — Vladna žitna komisija je zadnje dni določila minimalno ceno 87 in pol centa za bušelj pšenice, kar je sedem in pol centa več kakor so pričakovali v farmarskih krogih. Zakon za reguliranje pšeničnih cen je bil sprejet v zadnjem zasedanju parlamenta. Z ozirom na izvozni trg zakon omogoča vladni komisiji, da prodaja pšenico na tujem trgu pod domačo ceno. Kar se Združenih držav tiče, bodo morale letos najbrž importirati od 25 do 50 milijonov bušljev kanadske pšenice radi slabega domačega pridelka. Ker ima Amerika pa visoko carino na pšenico — 42c na bušelj — bo radi potrebe po uvozu že to dejstvo vplivalo na zvišanje cen.

Padec gradbenih aktivnosti v Ill.

Chicago.—Aktivnosti v gradbeni industriji v Illinoisu so v avgustu napravile nov korak nazaj. Padle so za 1.8%, poroča državni delavski department. Normalno se v tem času vsako leto zvišajo za 5.3%. Konstrukcijske aktivnosti v Chicagu so le 10.7% od normalnosti.

Oddelek abesinske armade na vojaških manevrih. —Federated Pictures.

Mussolini se boji poloma svojega fašističnega režima

(Nadaljevanje s 1. strani.)

skega bojnega brodovja v Sredozemskem morju.

Rim, 21. sept.—Premier Mussolini je imenoval komisijo ter ji poveril formuliranje odredb, ki naj predstavljajo legalno stališče Italije napram nevtralnim in vojskujočim se državam v smislu mednarodnih vojnih zakonov.

Po poročilu, ki ga je objavilo uradno glasilo, bodo komisijo tvorili visoki državni uradniki. Ti bodo revidirali obstoječe dogovore, toda odločilno besedo glede revizij bo imel Mussolini. V komisiji bodo reprezentantje ministrskega sveta, narodne obrambe, armade, mornarice in letalstva.

Uradni krogi pravijo, da je imenovanje komisije dokaz, da je Italija pripravljena na vse. Narod pričakuje od Mussolinija kot vrhovnega poveljnika definitivne akcije, ki naj bi rešila vse probleme.

Mussolinijevo glasilo "Giornale d'Italija" piše, da je komitej petorice na pritisk Anglije izdelal mirovni načrt, ki je nesprejemljiv za Italijo. Anglija hoče, da Italija zavrže načrt in napove vojno Abesiniji, ker upa, da bo vojna izčrpala Italijo in s tem preprečila ustanovitev fašističnega imperija. Velika Britanija daje potuho abesinskemu cesarju in ga indirektno podpira.

Poročilo, ki ga je objavila Italijanska banka, kaže nadaljnjo izgubo zlata in zunanjega kredita v vsoti 150,000,000 lir. Zlato kritje italijanskih obligacij znaša samo 34 odstotkov.

Varšava, Poljska, 21. sept. — Diktator Mussolini je naredil diplomatično potezo z namenom, da pridobi Poljsko na svojo stran. Po poročilu, ki ga je objavil vodilni list v Varšavi, je Mussolini dejal:

"Italijanski spor z Abesinijo nima materialističnih ciljev. Ta je stvar ponosa in ne bomo dovolili, da se nas stavi v vrsto z barbari. Zakaj se druge države ne zavedajo tega dejstva in ne puste Italije pri miru, da izvede svojo misijo? Italija hoče izvojevati svoj cilj s svojo silo in krvjo in odklanja zunanjo intervencijo."

Mussolini je napravil tudi globok poklon Josefu Becku, poljskemu zunanjemu ministru in članu komiteja petorice, katerega je Liga narodov imenovala in mu poverila rešitev italijansko-abesinskega konflikta. Mussolini je rekel, da je Beck pokazal veliko naklonjenost italijanski delegaciji v Ženevi in da razume želje Italije. V svoji poslanici, katero je naslovil poljski vladi in ljudstvu, izraža občudovanje nad uspehi, katere je poljski narod dosegel v zadnjih letih pod režimom pokojnega maršala Pilsudskija.

London, 21. sept. — Med Anglijo in Francijo je prišlo do resnega spora zaradi Italije. Dočim je Velika Britanija za odločno akcijo proti Italiji, se Francija obotavlja vzlic zagotovilu premierja Lavala, da bo vzdržala Ligin kovenant, ki določa kazni za napadalca.

Velika Britanija zaupa Herriotu, ministru brez portfelja in levičarskim strankam, vznemirjena pa je zaradi pisanja v uradnem tisku, ki priporoča nadaljnje koncesije Italiji v Abesiniji.

Tukaj ne skrivajo mnenja, da je uradno francosko časopisje podkupila Italija in to je vzrok, da sedaj strupeno napada Anglijo. Pariški poročevalec lista "London Times" piše, da niti odgovorni francoski krogi ne morejo zanikati tega dejstva. Angleška vlada tudi trdi, da ni nobenega dvoma, da se je francoski uradni tisk prodal Italiji. Mussolini se ne bi tako kljubovalno upiral, če ne bi imel potuhe v Franciji. Premier Laval se nahaja v zagati in išče izhoda iz situacije s kompromisi, toda v Londonu prevladuje mnenje, da se bo moral končno udati pritisku Anglije, Rusije in držav male antante, ki zahtevajo odločen nastop proti Italiji.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

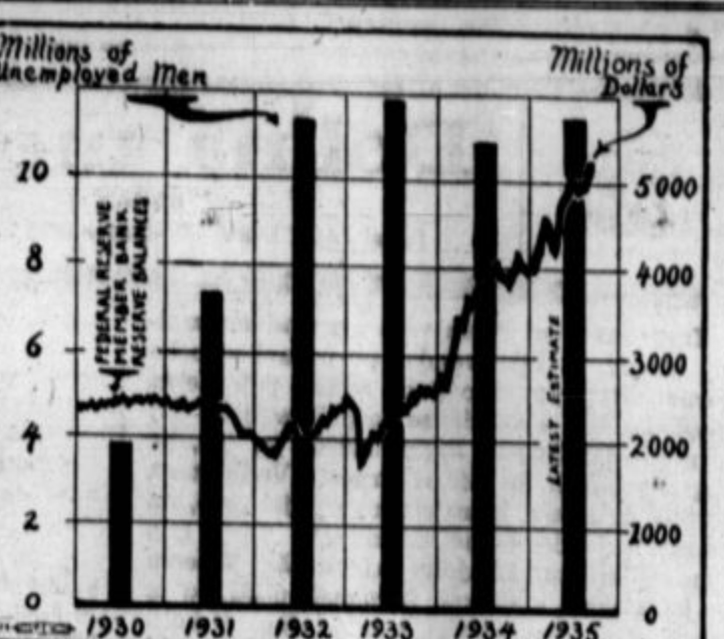

—Federated Pictures.

Risba kaže naraščanje profitov zaeno s številom brezposelnih.

ADF nastopila proti Rank-and-Filerjem

Pripravila bi jih rada ob "zavajalno" ime

Washington. — (FP) — Na predvečer svoje letne konvencije je Ameriška delavska federacija podvzela akcijo pred zvezno obrtno komisijo proti "A. F. of F. Committee for Unemployment Insurance". (Ta odbor je eden izmed mnogih komunističnih "innocent" klubov, ki so jih organizirali za svojo propagando in — kolektanje denarja.)

Eksekutiva pravi, da ni nikdar avtorizirala ustanovitve takega odbora ali pa njegove publikacije "The A. F. of L. Rank & File Federationist". Odbor obtožuje, da rabi začetne črke "A. F. of L." v svrho "zavajanja in varanja članov ADF" in publike, ker iz naslova izgleda kot bi bil to odbor federacije. S tem dela škodo federaciji "pri kompeticiji v meddržavni trgovini."

Tajnik tega odbora Louis Weinstock pravi, da so vsi člani eksekutive dobrostoječi člani unij, ki so pridružene ADF. "Našo mesečno publikacijo — The A. F. of L. Rank & File Federationist"—izdajajo člani in izhaja za člane ADF ter izraža progresivne ideje v naših unijah. Posvečena je izključno interesom unij."

Zvezna obrtna komisija je določila zaslišanje obeh strank na 4. oktobra.

Priče potrjujejo nedolžnost Mooneyja

Mooney je bil miljo proč od eksplozije

San Francisco, Calif. — Zaslišavanje Toma Mooneyja in njegove žene Rene v tukajšnji justični palači pred predstavnikom californijskega državnega vrhovnega sodišča je zadnji teden trajalo tri dni. Mooney in njegova žena sta odločno vztrajala, da sta bila ob času bombne eksplozije leta 1916 eno miljo proč od mesta razstrelbe. Nahajala sta se na strehi poslopja Ilers, odkoder sta gledala patriotsko parado za oboroženo pripravljenost in z njim vred je bilo več drugih gledalcev.

Iz Oregon Cityja, Oreg., se je oglasila nova priča, ki je izjavila pod prisego, da je bila onega dne na strehi z Mooneyjem vred. Ta priča je Marshall R. Spencer, ki je danes star 58 let. Spencer je izjavil, da je slonel prav poleg Mooneyja, ki ga takrat ni poznal, a spoznal ga je kasneje po sliki, a ni se hotel prijaviti za pričo, ker se je bal za svojo kožo.

V petek je bil tudi prečitan dokument, ki se nanaša na prvo policijsko zaslišanja Mooneyja, ko je bil aretiran šesti dan po eksploziji. Ta dokument ni bil nikdar prej predložen sodišču, ker se je bil "nekje izgubil", a zdaj so ga našli med papirji v arhivih državnega pravdništva in Mooneyjev zagovornik ga je dal zanesti v zapisnik te razprave. Dokument vsebuje Mooneyjevo izjavo pred detektivi, da je absolutno nedolžen in ogorčeno protestira, ker mu hočejo podtakniti bestialni zločin.

Mooney je bil presenečen, ko je videl ta dokument, kajti nikdar ni vedel, da kje obstoji. Rekel pa je, da je ponosen nanj.

Spor v angleški delavski stranki

Voditelja l a b o r i t o v v parlamentu revoltirala

London, 21. sept.—Eksekutivni odbor angleške delavske stranke je sprejel resignacijo lorda Stafforda Crippsa kot strankinega direktorja, da prepreči razkol v delavskih vrstah glede vprašanja rabe oborožene sile, ki naj bi odvrnila vojno med Italijo in Abesinijo.

Akcija v zvezi z resignacijo lorda Ponsonbyja, reprezentanta delavske stranke v višji zbornici, in grožnjo Gen. Lansburyja, voditelja laboritov v nižji zbornici, da bo podal ostavko, je bila odgodena. O tem se bo razpravljalo na letni konvenciji delavske stranke, ki se otvori proti koncu tega meseca v Brightonu. Oba, Ponsoby in Lansbury, sta v revolti, ker se je stranka izrekla, naj Anglija nastopi z oboroženo silo proti Italiji, da prepreči vojno v Afriki.

Na letni konvenciji delavske stranke bodo skušali ublažiti nesoglasja in preprečiti preteči razkol. Tu se že govori, da se bo Lansbury umaknil in da bo njegovo mesto prevzel Arthur Grenwood ali pa Herbert Morrison.

Šef policije odstavljen v Ciceru

Chicago. — Joseph G. Cerny, predsednik predmestja Cicera, je zadnji petek odstavil policijskega načelnika Theodora L. Svobodo iz razloga, ker je Svoboda dovolil, da je spet oživela tamkaj stara organizacija Caponovih gangežev. Prebivalci Cicera so večinoma Čehi in Poljaki, a je tam tudi okrog sto slovenskih družin.

Unija odprta vsem nameščencem vlade

Postane lahko najmočnejša unija v Ameriki

Cincinnati, O.—Četrta letna konvencija Ameriške zveze vladnih uslužbencev je sprejela sklep, ki odpira vrata v organizacijo vsem državnim, občinskim in drugim vladnim uslužbencem, katerih je v Ameriki okrog 4,000,000. Unija šteje 300,000 članov in je v preteklosti sprejemala le zvezne uslužbence.

To spremembo v pravilih je avtorizirala tudi Ameriška delavska federacija. S to akcijo lahko postane najmočnejša delavska unija v Ameriki. Večji je tudi politični pomen tega koraka, ker lahko se zgodi, da se bo ta unija razvila v slično smer kakor unija vladnih uslužbencev v Franciji, ki je na volilni dan navadno odločujoč faktor.

Za predsednika je bil ponovno izvoljen E. C. Babcock iz Washingtona. Njegovega priporočila, da zveza vladnih uslužbencev priznava tudi piketiranje za legitimno sredstvo v svrho dosege kolektivnega pogajanja, konvencija ni sprejela, kar znači, da je med vladnimi uslužbenci malo borbenega duha. Večini delegatov se je to priporočilo zdelo—preradikalno.

Dolina meseca

ROMAN

Spisal JACK LONDON—Poslovenil Vladimir Levstik

Dasi Saxon ni imela vere v navadnem zmislu besede, je bila vendar po naravi globoko verna. Njene misli o Bogu so bile nejasne in meglene; kar v zmedo so jo pripravljale. Ni si mogla predstaviti Boga, kakšen je. Tu, na daguerreotipiji, je bila stvarnost. Veliko tega je bila že dojela, in zmerom se ji je zdelo, da se skriva v njej še neizmerno več. To je bilo njen veliki oltar in njeno najsvetejše. K temu se je zatekala v stiskah in zapuščenosti, tu je iskala sveta, navdahnjenja in tolažbe. V kolikor se je zdela sama sebi različna od deklet, ki jih je poznala, je izkušala najti svoje značilne črte in lastnosti v tem naslikanem obrazu. Tudi mati je bila različna od drugih žensk. In tako ji je to resnično pomenilo tisto, kar pomeni drugim Bog. Tej sliki je posvečala svoje prizadevanje, da bi bila resnična in ne bi žalila in jezila svojih bližnjih. In kako malo je prav za prav vedela o materi in koliko tega je bilo samo domneva, se ni niti zavedala; zakaj mnogo let je že bilo, odkar je bila izbrala to materinsko bajko za svetinjo svojemu češčenju.

Toda — ali je bila res samo bajka? Z ljubosumno togoto se je ujezila na svoj dvom, odprla spodnji predal in potegnila iz njega staro obrabljeno listnico. Iz nje so se usuli obledeli, ogoljeni rokopisi, iz katerih je vstajal mil in rahel vonj po daljnih časih. Pisava je bila drobna in zavojkasta, za čudo lična, kakor je bilo navada pred petdesetimi leti. Saxon si je prebrala kitico:

"Sladko kot Eolove harfe zvok
te Muza tvoja je naučila peti,
in kalifornijskih polj neizmerni krog
hrani njen mehki odmev v svojem objetji."

Vprašala se je, kakor že tisočkrat, kaj neki utegne biti Eolova harfa; a lepota in mističnost te besede jo je spominjala lepe matere, ki je nejasno živela v njenem spominu. Nekaj časa je stala vsa zamišljena, nato je razvila drugi rokopis. "Posvečeno C. B.", je bilo zapisano na njem. Vedela je, da je to materina ljubavna pesem, posvečena "Carltonu Brownu", njenemu očetu. Saxon se je zamislila v prve vrstice:

Iz hrupa množic pobegnila sem v gaj,
kjer med listjem drhtečim goli kipi stojijo,
Kraljica Ljubezni, z brškljanom ovenčani Bakh,
Pandora in Psiha, in na veke molčijo."

Tudi to je bilo nad njeno pametjo. A lepoto tega je kar srkala vase. Bakh, Pandora in Psiha — čarobne besede, človek bi kar duhove zaklinjal z njimi. Ali joj, samo mati je poznala magični ključ. Čudne, brezzmiselne besede, ki so toliko pomenile! Saxonina prečudna mati je poznala njih pomen. Prebrala jih je na glas, črko za črko, zakaj izreči se jih ni upala; in v njeni zavesti so se svetlikale, globoke in nedoumne predstave. Njen um se je spotikal in ustavljal ob zvezdosvetlih, bleščečih mejah sveta, ki je bil nad njenim svetom in v katerem je bila mati doma. Spet in spet je slovesno prebirala te štiri vrstice. Bile so ji kakor luč in sijaj sredi nemirnega, muke polnega sveta, na katerem je morala sama živeti. Tu, med temi skrivnostno pojočimi vrsticami se je skrival ključ. Če bi le mogla zgrabiti zanj, pa bi bilo vse jasno. O tem je bila svetlo prepričana. Razumela bi Sarin ostri jezik, svojega nesrečnega brata, okrutnost Charleyja Longa, napad na knjigovodjo, zmisel vseh dolgih dni in mesecev in let svoje tlake ob likalni deski.

Preskočila je drugo kitico, ki ji je bila brezupno nerazumljiva, in spet poizkusila:

"Svetal je še somračni rastlinjak,
opal drhti v njem in zlato trepeče;
solnca večernega poslednji trak
kot žlahtno vino, staro in iskreče,

ozarja čelo vili, ki stoji
v prišanju vodometa; ametisti
lahno škrope ji nedra in lakti
in spet ugašajo v kotanji čisti."

"Krasno je, prekrasno," je vzdihnila. Nato je zvila rokopis in ga odložila, kakor da se je ustrašila dolžine pesmi in obsega skrivnosti. Spet je segla v predal in iskala rešitve med ljubljenimi drobtinicami skrite materine duše.

To pot je izvlekla s trakom povezan zavojček v svilnatem papirju. Odprla ga je previdno, z obširnostjo in globoko resnobo duhovnika pred oltarjem. Pokazal se je majhen španski pas iz rdečega satena, z vlogami iz ribje kosti kakor majcen modrc, koničast, pionirski okrasek graničarske žene, ki je bila prehodila prerijo. Bil je ročno delo po špansko-kalifornijskem kroju davno minulih dni. Še ribja kost je bila doma napravljena iz surovine, ki so jo kitolovci zamenjavali za kože in loj. Črni čipkasti obšivek je bila mati sama naredila. Trojni rob iz črnih baršunastih trakov — materina roka je bila vbodla sleherni šiv.

Saxon se je zasanjala nad njim v zmešnjavo brezzveznih misli. To je bilo vidno in prijemljivo. To je razumela. To je častila, kakor so nekdaj častili bogove, ustvarjene po človeku, zaradi vse manj prijemljivih dokazov njihovega bivanja na zemlji.

Pas je imel dva in dvajset palcev od konca do konca. To je vedela, saj ga je bila dovoljkrat zmerila. Vstala je in ga položila okoli sebe. To je bilo del obreda. Skoro da bi se ji bil prilegel. Ponekod se ji je. Da ni bilo njene obleke, bi se ji je bil prilegel povsod, kakor se je prilegal materi. Nič ni šlo Saxoni tako do srca kakor ta ostanek iz starih kalifornijskih dni. Njena postava je bila vsa materina. Telesno je bila materi enaka. Svojo spretnost, hitrost, s katero je opravljala svoje delo in kateri so se drugi tako čudili, je imela po materi. Prav tako kakor ona, je bila tudi mati v začudenje svojemu pokolenju — njena mati, to igračkasto bitje, najmanjša in najmlajša v čvrstem pionirskem zarodu, ki je bila pa vzlic temu mamica vsem svojim vrstnikom in vrstnicam. Zmerom je bila njena modrost tista, h kateri so se zatekali, še bratje in sestre, ki so bili tucat let starejši od nje. Daisy je bila tista, ki je zateptala s svojo drobno nožico in ukazala umik z mrzliških Coluških ravnin v zdravo Venturško hribovje; ona je bila potisnila svojega očeta, starega, divjega zmagovalca Indijancev, ob steno in se spustila z vso rodbino v boj, da se je smela poročiti z možem, katerega si je bila sama izbrala; ona je spet kljubovala rodbini in vsej javni nravnosti, ko je zahtevala, da se Laura loči od svojega zločinsko šibkega moža; in ona je z druge strani vselej držala rodbino vkup, kadar sta jo hoteli nesporazumljenje in človeška slabost razgnati.

Mirilka in bojevnica! Vse stare zgodbe so se vrstile mimo Saxoninih oči. Bile so ostre v vseh podrobnostih, zakaj z duhom jih je bila zrla že mnogokrat, čeprav je bila njih vsebina izmed tistih reči, ki jih sama ni bila več videla. Podrobnosti so bile zaradi tega plod njene lastne domišljije, kajti Saxon še ni bila videla ne vola, ne divjega Indijanca, ne prerijske ladje.

(Dalje prihodnjič.)

Math Bahor (Pittsburgh):

Doživljaji vojaškega prostovoljca

(Nadaljevanje.)

Medtem se je napravila že trda noč in naša pot je bila dolga še več kilometrov. Dokler smo bili na cesti, je še nekako šlo, toda kreniti smo morali na stezo po nasipu ob reki Tagliemento in takrat se je pričela prava križeva pot. Nasip je bil precej visok in ozek, voda je bila na obehstraneh in čudno je bilo, ker se nismo skotalili na eno ali drugo stran, kajti tema je bila kakor v rogu.

VII

Po silnih težavah smo končno prišli na cilj, v Bevacano. Tik ob reki so stala ogromna poslopja, v katerih je imelo glavni stan poveljništvo našega bataljona. Berkman nas je tu izročil poveljništvu in častnikom je povedal, da sta se dva moža na poti izgubila. Oni se za to niso zanimali in rekli so, da nas je še vseeno polovico preveč.

Kmalu nas je obstopila množica prijateljev iz bataljona, katere so tam potrebovali, ker je bilo dosti goveje živine, prašičev in perutnine. Ker je primanjkovalo hlevov, so krave kar v cerkve nagnali, da so bile pod streho. Vsak podčastnik je imel svojega konja in vso živino so pustili kmetje, ki so zbežali pred nami v Italijo, ker so se bali, da jih bodo Avstrijci pobili. Tisti, ki so ostali, so potem lepo živeli, ker so si lahko nabrali živine in drugih stvar kolikor so hoteli.

Prijatelji so nas tisti večer napojili s svežim mlekom, nasitili s sirom in potem so nam dali še vina, ki ga je bilo v izobilici. S pijanim tovarišem sem tisto noč prespal v hlevu na kupu sena, naslednji dan so nas pa dodelili k stotnijam, h katerim smo spadali. Tako sem prišel spet k drugi stotniji in začelo se je zame novo življenje v Benečiji, v nekdanji slovenski deželi.

Spet smo imeli službo ob morju in hrane je bilo v prvih tednih dovolj, pozneje pa jo je zmanjkalo. Ako ne bi bilo dosti rib v kanalih, katere smo lovili in streljali, bi nam bila trda predla. Vina se je vedno dosti dobilo in od začetka je imel vsak pletenko pod posteljo. Pridno smo pili rujnega in ko so bile pletenke prazne, smo jih znova napolnili.

Nekega dne je prišlo povelje, da se mora dvanajst mož od naše stotnije izučiti ravnanja s strojno puško. Med te sem se tudi jaz vrinil in poslali so nas v Gradež v šolo. Učitelj nam je bil Herman Klobučar iz Novega mesta, ki nas je uril šest tednov, nakar smo se vrnili k stotniji.

Kmalu potem je prišel ukaz, da mora naša stotnija nemudoma odriniti na fronto ob Pijavi. Naložili so nas na brod, ki ga je vlekel motorni čoln po nekem blatnem kanalu in večkrat smo imeli sitnosti, ko se je brod zaril v blato ob straneh. Stotnik je bil na tistem brodu silno prijazen z nami. Delil nam je tobak in z nami prepeval. V polomljeni slovenščini je rekel, da je znal peti slovenske pesmi, ko nas še na svetu ni bilo. Njegovo prijaznost smo dobro razumeli, kajti šli smo proti fronti in zato je moral biti dober z nami, da si zasigura varnost. Omenim naj, da so bili na bojišču vsi častniki prijazni, ker se je vsak zavedal, da ne bi dolgo trave tlačil, če bi bil robat, posebno med kranjskimi Janezi ne. Častnike, ki so bile prave zverine, so držali zadaj, da so tam mučili in podili rekrute ter izstradane in onemogle rezerviste. Noben tak ni prišel na fronto, kajti ko bi tja dospel, bi bila prva krogla izstreljena vanj. To je bil vzrok, da se nam je tudi naš stotnik Tomšič dobrikal, da bi se nam prikupil.

Naposled, ko je bil že pozen večer, smo se izkrcali z broda ter potem nadaljevali pot še eno uro peš po blatu ob kanalu. Ko smo dospeli do nekega velikega poslopja, smo se ustavili z namenom, da tam prenočimo. K nam je prišel nato neki častnik, ki je ukazal, da moramo kar naprej do Pijave, kjer nas že vse popoldne pričakujejo. Stotnik se je postavil po robu, češ, fantje so izmučeni, in če so nas pričakovali že vse popoldne, naj čakajo še eno noč. On je poveljnik in prevzame za vse odgovornost. Fronta, je dejal, bo že počakala, da se mi naspimo. S tem smo bili seveda vsi zadovoljni in odpravili smo se k počitku.

Spali pa nismo dosti tisto noč, ker nas je motilo regljanje strojnic. To je bilo znak, da fronta ni daleč in zato smo se bali naslednjega dne. Komaj se je zdanilo, se je bilo treba odpraviti na pot in kmalu smo bili na cilju. Tam smo našli le nekoliko mož. Ob nasipu reke so bili nekakšni grabni, za silo pokriti z vejami. V bližini je bila razdejana hiša in največ se nas je držalo v teh razvalinah.

Na oni strani reke se je zdaj pa zdaj oglasilo regljanje strojnice in od časa do časa se je kak šrapnel razpočil nad našimi glavami. Granate niso padale, ker je bila zemlja močvirnata in v takih krajih granata nič ne opravi.

Čez tri dni smo morali zapustiti bojišče. Spet smo zasedli tisti brod, ki nas je odpeljal nazaj v Bevacano. Bili smo veseli, ker smo odnesli zdravo kožo, kajti izmed nas se je le eden po nesreči obstrelil v nogo. Ko smo dospeli na cilj, smo prevzeli staro službo.

Tu smo potem prebili zimo l. 1917-1918, ki ni huda v Benečiji. Že zgodaj so nastopili gorki dnevi, ki so vzbudili roje komarjev v močvirjih. To je bila nadloga, katere ne bom kmalu pozabil, poleg tega pa je bila voda nepitna in nezdrava. V juniju se je pojavila malarija in treba je bilo pošiljati bolnike v bolnišnice. Tudi našega stotnika Tomšiča smo izgubili, na njegovo mesto je prišel poročnik Štokovec, tržaški Slovenec.

Nekega dne so me nenadoma pozvali v pisarno, kjer so mi pokazali telegram, da sta oče in mati na smrtni postelji in da moram takoj dobiti dopust za deset dni. Navidezno sem se ustrašil, čeprav sem vedel, da ni tako hudo. Takoj sem vprašal, kako to, da bi dobil dopust samo za deset dni, ko bi ga moral dobiti za dvajset dni, ker nisem bil že trinajst mesecev na dopustu. Štokovec mi je odgovoril, da to ne smatrajo za dopust, in ko se vrnem, bom lahko takoj vprašal za pravi dopust. Rekel mi je, naj se takoj odpravim na pot, da dobim starše še žive doma.

To sem storil, in ko sem dospel domov, sem našel starše zdrave in pri delu na polju. Tisti telegram sem jim jaz svetoval, ko so me poslali domov iz praške bolnišnice. Po preteku desetih dni sem se vrnil k stotniji in takoj vprašal za pravi dopust, ki mi ga je Štokovec obljubil pred odhodom. On pa ni hotel nič slišati o tem in me je pognal iz pisarne.

Čez nekaj dni smo dobili novega stotnika, Čeha po narodnosti, ki je bil že osemkrat ranjen v vojni in je vedel, kako je treba ravnati z ljudmi. Svojo službo je opravljal kakor se spodobi, ne kakor prejšnji stotnik. Kmalu sem se javil za dopust, in ko me je Štokovec zagledal v vrsti, je priletel k meni ter me vprašal, kaj tam čakam. Povedal sem mu, da hočem vprašati za dopust, nakar je vzrojil. Ko je stotnik videl, da se midva pričkava, je vstopil vmes in vprašal, zakaj se prepirava. Poročnik mu je povedal, da sem pravkar prišel z dopusta in da hočem drugega, nakar sem mu jaz vso stvar pojasnil in stotnik je oštel poročnika, ker mi ni dal vsega dopusta, do katerega sem bil upravičen. Potem me je stotnik vpisal med prve, ki so imeli dobiti dopust.

(Dalje prihodnjič.)

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

Janezov Janez:

Žrtev sestrske zarote

(Nadaljevanje in konec.)

V tem se je Nataša zbudila. Ko je uzrla poleg sebe Martina, se je zdrznila, prebledela in v očeh ji je zaplahutala bojazen. Martin se je držal kot hudourno vreme. V očeh so se mu vžigale strele, čelo je imel oblačno, na obrazu nejevoljo.

Mladenka ga je nekaj časa strme gledala široko razprtih oči, v katerih se je zrcalil velik strah, nato se je z rokami prijela za čelo, si zakrila oči.

"God, what did I do?!" je zaječala. "Kaj sem storila??! Ah, Sonja . . ."

V njenem zadnjem vzklíku je zadrhtelo tožno očitanje in Martina je genilo, da se je njegov obraz v hipu jako omehčil.

Potem pa se je Nataša žalostno zazrla v Martina.

"I loved you so (tako sem te ljubila) . . ." je zašepetala in iz oči so ji privrele vroče solze. "Oh, I love you, I love you! Kaj morem za to? Ljubim te, zato sem poslušala Sonjo . . ."

Martinovemu samoljubju je vse to silno prijalo. Mlado, lepo dekle je tvegalo svojo dekliško čast, da bi si pridobilo njegovo ljubezen! To je zadostovalo, da bi ji bil lahko odpustil najtežje grehe, če bi jih imela. In njegov obraz se je razjasnil, zlasti, ko je nenadoma opazil, da je Nataša prav za prav mnogo ljubkejša od resne, tako hladne Sonje. In predno se je dobro zavedel, je že prisegal sebi, da Nataša prekaša Sonjo in da je moral biti udarjen s slepoto, ker tega ni poprej opazil.

Martin je objel Natašo, jo prižel k sebi ter z nežnostjo, kateri se je celo sam čudil, odpoljubil solze z njenih lic in oči.

"Ne joči, ljubica!" jo je prosil. "Saj nisem hud in rad te imam . . ."

Natašin obrazek je zažarel kot bi bilo posijalo nanj tisoč pomladnih solnc in v očeh ji je zaigrala pomladna radost.

"Res?" je neverjetno dahnila vanj.

"Res!" je povdaril Martin, se ji zagledal v oči in jo mehko pogladil po laseh. "In nič ne lažem, ko ti rečem, da te ljubim. Res, samo tebe ljubim zdaj . . ." In čez čas je hudomušno pristavil: "Sonja pa naj se gre solit! . . ."

Natašin obrazek se je še bolj razgorel od nenadejane sreče in vzhičeno se ga je oklenila okrog vratu in prižela svoje tople ustnice k njegovim.

"Tako sem se bala, da sem zaman tvegala vse in da je bil Sonjin načrt blaznost, ki ne more prinesti drugega kot sramoto in obup . . ." mu je zašepetala v ušesa, nato pa se mu rahlo izvila iz objema ter bosonoga po prstih odhitela v svojo spalnico k sestri.

Ko so sedeli pri zajtrku, je Sonja s hudomušnim in obenem zadovoljnim nasmeškom okolo ustnic opazovala sestro, ki je venomer sramežljivo pogledovala Martina ter ga vdano povpraševala, kaj še želi, in Martina, čijega oči so neprestano zaljubljeno božale s pogledi svežemu jabolkovemu cvetu podobno Natašo. Martin je to opazil ter jo skušal grdo pogledati, pa ni šlo, smeh in sreča sta ga preveč prevzela, da bi mogel grdo gledati. Toda ko je oče odšel na dvorišče, Nataša pa se za trenutek izgubila v kuhinjo, je stopil k nji ter jo prijel za rožnata ušesca.

"Ti . . .!" ji je zagrozil ter ji rahlo "navil uro."

Sonja se je tiho zasmejala.

"Zahvalil bi se mi, ne pa me vlekel za ušesa, kakor bi ti bila storila kaj hudega . . .! Sam bi je itak nikdar ne odkril in našel poti do nje, kajti kot vsi moški tavaš okrog slep in siliš za stvarmi, ki niso zate, onih, ki so kot nalašč zate, pa niti ne vidiš . . ."

Martin se je veselo zasmejal, izpustil njena ušesca, za trenutek pomislil, nato pa preprosto dejal:

"Bodi po tvojem — hvala ti!"

Sonja pa se je zresnila ter ga odkrito pogledala v oči.

"Morda ni bilo prav, da sem poslala sestro na tako tvegano pot, toda zgodilo se je in če bi morala ona biti zaradi tega nesrečna, bi ne imela več mirne ure." Vstala je, stopila k Martinu ter ga prijela za roki. "Martin, prosim te, glej, da je ne onesrečiš . . . tako lepa in dobra je, greh bi bilo onesrečiti jo! Obljubi mi to, sicer ne bom imela mirne duše . . ."

"Tako, najprej pride z grdo potegavščino, nato pa sentimentalno obžaluje, prosi odpuščanja in česa še ne!" se je poredno zasmejal Martin, nato pa se zresnil ter tiho dejal: "Ne boj se, ker rad jo imam!"

In je še stopil v kuhinjo po poljub, nato pa odšel za očetom po dnevnem delu.

In potem? Naj govori Martin sam.

"Nekaj dni pozneje mi je stari dal mesečno plačo ter izrazil željo, da bi rad, če bi ostal pri njem preko zime. Star je že in dela je preveč za starega moža. Nataša, ki je bila zraven, je uprla vame plašen pogled. Jaz pa sem se hotel malo pošaliti. "Ne vem, ali bi ostal ali ne," sem navidezno okleval. "V mestu bi nemara več zaslužil . . ." Nataša je prebledela ter se prestrašena stisnila k očetu, kakor preganjana golobica k človeku-rešitelju. "Ata, pa mu primakni nekaj dolarjev . . ." ga je v strahu prosila in ko jo je oče začudeno pogledal, se je zmedeno opravičevala: "Tako dober delavec je, takega bi bilo težko dobiti, ni res, Sonja?" se je obrnila v zadregi k sestri, ki je slonela med kuhinjskimi vrati ter se tiho smejala. No, stari nas je nekaj časa gledal kot zaboden voliček, nato pa mi je primaknil pet dolarjev k plači in jaz sem kakopak ostal, kakor bi bil tudi brez tega, saj sem Natašo le dražil . . . "Joj, kako si me prestrašil!" je vzkliknila potem, ko sva ostala sama in sem ji povedal, da sem jo samo dražil. "Srce mi je hotelo skozi grlo ven!"

Tako sem ostal pri njih čez zimo. Bila je nepozabna zima. In ko je prišla pomlad, sem seveda še ostal. Stari me ni maral več pogrešati, sam od sebe mi je primaknil še petak, sicer pa sem ga tudi zaslužil, kajti vse delo, vsaj vse težje delo je počivalo na mojih ramah. Sredi maja pa mi je Nataša razodela nekaj, čemur pisatelji pravite 'sladka skrivnost', nakar sem stopil k staremu, mu brez ovinkov povedal, da se imava z dekletom rada, da je najina ljubezen že začela roditi sadove in da bi bilo spričo tega najbolje, da naju nekdo zveže s poročnimi mi. Stari, ki ni bil tako ne kakor se mi je bil videl s ka, me je pogledal, se nasm ter prikimal:

"Kakor vesta . . ."

Zdaj gospodarim na jaz. Starega smo pokopali dobrim letom in ga še ved grešam, kajti prijazen in človek je bil. Našo hišo o dvoje navihanih vražičev, na Sonja (to ime sva ji Natašo iz hvaležnosti do S ki naju je na sicer dokaj t in nepriporočljiv način ta po spravila skupaj) in dv Martinek, oba zares srčka troka (kako bi tudi ne bil kana, ko pa imata tako mater). Nataša se je iz razprtega cvetnega popk sem ga dobil, razcvetla v k cvet, ki bi ga ne maral iz za vse na svetu. In življen farmi sem se tako privad bi za noben denar ne mar živeti v dimu in smradu strijskih mest. Posebno se dopade, ker je tod okoli n sadovnjakov, krasnih gozd pa s sneženo kapo ovenčan Rainier, ki me spominja renjske snežnike in se ob počutim kot doma.

Sonja živi v Seattlu s s Johnom, ki si je bil našel dosti dobro službo. Poč vsako leto preživita pri na ni sta pripeljala s seboj sr punčko, dala sta ji ime N in ji je tudi podobna s sv zlatimi laski in nebeško n mi očmi. Kadar se spomni ste Sonjine potegavščine, srečo vseh prizadetih ni k la tragično, kakor bi lahko, se Sonja navihano hlja, Nataša še vedno mežljivo zardi, John se kr jaz pa z žugajočimi pogled tam Sonji, da ji bom že vrnil milo za drago. Da m tolaži, mi je lansko poletj ljubila, da bo dala svojem vemu sinu moje ime. Upa mu to ne bo škodovalo, da stal tako naiven, kakor se — na svojo srečo — jaz.

Tako vidiš, da se je mo tepuška pot končala enkr vselej."

Najzanesljivejše dnevne ske vesti so v dnevniku "P ti." Ali jih čitate vsak d

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, k koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaške češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo prv

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno letno nino. Ker pa člani še plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Cicero in Chicago je	
1 tednik in	4.80	1 tednik in	
2 tednika in	3.60	2 tednika in	
3 tednike in	2.40	3 tednike in	
4 tednike in	1.20	4 tednike in	
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	

Za Evropo je.....$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vsaj kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na d Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati d vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveta vsoto $ .....

1) Ime..... Čl. društva št. .....

Naslov .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov družine:

2) ..... Čl. društva št. .....

3) ..... Čl. društva št. .....

4) ..... Čl. društva št. .....

5) ..... Čl. društva št. .....

Mesto ..... Država .....

Nov naročnik..... Star naročnik.....